

УДК 378.22.015.31 : 613 / 614

ОЛЕНА МОМОТ

ORCID: 0000-0001-9187-1036

(Полтава)

ОЛІМПІЙСЬКИЙ ПРИКЛАД У ВИХОВАННІ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ В ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

У статті розкрито значення та охарактеризовано олімпійський приклад як позитивний метод у вихованні особистості майбутнього вчителя в здоров'язбережувальному середовищі вищого навчального закладу.

Ключові слова: виховання, особистість, олімпійський рух, олімпійський приклад, здоров'язбережувальне середовище, вищий навчальний заклад.

Постановка проблеми. Виховання особистості в колективі є вираженням певних закономірностей розвитку як самої особистості, так і суспільства загалом. Лише в колективних взаєминах створюються сприятливі умови для соціально-психічного розвитку особи. Відокремлення індивіда від інших людей, від соціального середовища – це створення соціально-психологічного вакууму, який стоїть на заваді розвитку окремої людини і певної спільноти. У такому вакуумі особистість не має ґрунту для соціального успадкування, а отже, і соціального розвитку .

Українська народна педагогіка закумулювала тисячолітній досвід народу щодо місця і ролі колективу у вихованні людини. У колективі вона вбачала живильне джерело всебічного розвитку особистості і передусім соціальну силу, що забезпечує формування її моральних цінностей. У народних прислів'ях знаходимо думки, які підтверджують психологію колективу, ментальність українців (та й представників інших народів): «Громада – великий чоловік», «Де дружно, там і хлібно», «Добре там живеться, де гуртом сіється і жнеться», «Громада – це рада, як вирішила – так і буде», «У товаристві лад – усяк тому рад» та ін.

Будь-який колектив – це місце для самовираження і самоутвердження особистості. Виховна сила колективу полягає, першою чергою, в тому, що вона об'єднує всіх своїх членів спільною діяльністю, формує у них найкращі риси характеру, необхідні для цілеспрямованої та ефективної спільної праці, розкриває суспільну значущість і необхідність цієї діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В Україні існує цілий ряд молодіжних громадських організацій і об'єднань як рушійна сила, потенціал, середовище для розробки та реалізації проектів щодо виховання особистості. В умовах демократизації суспільства виховна діяльність громадських організацій спрямована на те, щоб активніше залучати молодь до різних форм самореалізації, творчості і тим самим запобігати негативним відхиленням у сфері громадської поведінки, міжособистісних стосунків. Значний виховний потенціал має Національний олімпійський комітет України, Олімпійська академія України, мета яких полягає у популяризації олімпійських ідей, реалізація олімпійської освіти серед широких верств населення; пропаганда здорового способу життя та залучення молоді до занять фізкультурно-спортивною діяльністю; формування загальної культури особистості; створення здоров'язбережувального середовища в закладах освіти.

Мета статті: розкрити значення та охарактеризувати олімпійський приклад як позитивний метод у вихованні особистості майбутнього вчителя в здоров'язбережувальному середовищі вищого навчального закладу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Олімпійський рух – громадський рух, що базується на добровільному об'єднанні громадян та організацій з метою пропаганди ідей олімпізму, здорового способу життя, розвитку фізичної культури та спорту.

Олімпійці – в старогрецькій міфології боги, що мешкали на Олімпі. Згідно з міфами, діти бога Кроноса (Кроніди) на чолі з Зевсом повстали проти батька і богів старшого покоління – титанів. Після впертої боротьби, перемігши титанів, вони затвердилися на Олімпі, розділивши між собою владу над світом. Верховним владикою став Зевс. Одну з відмінностей олімпійців від простих смертних греки бачили в їх байдужому відношенні до страждань і хвилювань людей. Звідси значення іносказання слова «олімпієць» – людина, що зберігає незворушний спокій перед лицем земних пристрастей і хвилювань.

Недарма народна мудрість говорить, що для духовного розвитку особистості потрібні три умови: великі цілі, великі перешкоди і великі приклади. Ось чому в процесі виховання особистості майбутнього вчителя широке застосування знаходить позитивний метод прикладу – олімпійський приклад, олімпійський колектив.

Доведено, що фізична культура і спорт є одним із найбільш ефективних засобів виховання. Завдяки роботі, яку проводить Олімпійський комітет, Олімпійська Академія України в нашій країні з'являється все більше навчальних закладів, підприємств, які підтримують фізичну культуру і спорт. В Україні є всі необхідні умови і ресурси для впевненого кроку вперед у напрямку розвитку масовості фізкультурно-спортивного руху.

Серед багатотисячної армії українських організаторів спорту є фахівці в галузі олімпійського руху в областях, містах, районах, сільській місцевості різних рівнів професійної підготовки. Пропонуємо піраміду Олімпійського спорту в Україні (див. рис. 1) [1, 91]:

У всі часи людство шукало відповіді на вічні запитання: за якими принципами жити, яких ідеалів прагнути. Універсальним явищем, котре поєднало філософські, політичні, соціальні складові, сфери гармонійного розвитку особистості, миру й взаєморозуміння, є олімпійський рух.

Зародження та поширення олімпійського руху безпосередньо пов'язане з Олексієм Дмитровичем Бутовським – відомим теоретиком, методистом, новатором, членом Міжнародного олімпійського комітету. Саме він стояв біля витоків сучасного олімпійського руху. У 1984 року став членом установчого з'їзду Міжнародного атлетичного конгресу, на якому було піднято питання проведення всесвітніх олімпіад [6].

Літні Олімпійські ігри – міжнародні змагання із літніх видів спорту, що проводяться кожних чотири роки під егідою Міжнародного Олімпійського комітету в

рамках Олімпійського руху. До 1924 всі Олімпіади були єдиними. До їхньої програми входили також окремі зимові види спорту. У 1924 вперше були проведені дві окремі Олімпіади – літня й зимова. До 1992 Зимові Олімпійські ігри проходили того ж календарного року, що й Літні Олімпійські ігри. Починаючи з 1994 зимові Олімпіади проходять у проміжку між двома літніми Олімпіадами. Україна вперше виступила командою на Літніх Олімпійських іграх у 1996 році в Атланті [7].

Рис. 1. Олімпійська піраміда

Розвиток спортивного руху на Полтавщині починається з появою на початку ХХ століття Сокольських спортивних організацій: у Кременчуці – купецько-чиновницького яхт-клубу, а в Полтаві – клубу велоспорту і кількох футбольних команд. В команді «Сокіл» грала переважно офіцерська молодь, в команді «Альфрад» – діти чиновно-торговельної верхівки, клуб «Макабі» був клубом єврейських купців. У цей період у Полтаві була єдина робітнича футбольна команда «Поділ», в якій грали залізничники. У таких умовах до «великого» спорту із простого народу доходили лише одиниці. Як правило, це були сильні від природи люди, які без спеціальної підготовки вражали своїми результатами та рекордами [6].

Так, і Полтавщина має чималі здобутки на Олімпіадах, які можуть стати олімпійським прикладом у вихованні особистості майбутнього вчителя в здоров'язбережувальному середовищі вищого навчального закладу, а саме чемпіони Олімпійських ігор: Кисельов Володимир Вікторович (легка атлетика), Бочарова Ніна Анатоліївна (спортивна гімнастика), Куришко (Нагірна) Катерина Сергіївна (веслування на байдарках і каное), Онищенко Борис Григорович (сучасне п'ятиборство), Романенко Віталій Петрович (стендова стрільба, у вправі «олень, що біжить»), Ткаченко Надія Володимирівна (легка атлетика) [2, с. 19-38].

Призери Олімпійських ігор: Бартенев Леонід Володимирович (легка атлетика), Кузнецов Андрій Іванович (волейбол), Прокопенко Георгій Якович (плавання), Стерлік Володимир Іванович (академічне веслування), Янчук Дмитро Миколайович (веслування на байдарках і каное [2, с. 49-66].

Учасники Олімпійських ігор: Алтухов Павло Сергійович (веслування на байдарках і каное), Амшеннікова Ірина Віталіївна (плавання), Гребець Лідія Іванівна (плавання), Довгаль Анатолій Іванович (легка атлетика), Іванов Іван Олексійович (тріатлон), Ізмайлов Сергій Володимирович (легка атлетика), Кічасова Марія Сергіївна (веслування на байдарках і каное), Копчикова Світлана Глібівна (плавання), Кравченко Володимир Іванович (легка атлетика), Лемешко Любомир Артурович (плавання), Литвиненко Олександр Петрович (веслування на байдарках і каное), Лівер Марія Володимирівна (плавання), Ляхова Ольга Олександрівна (легка атлетика), Касьянова (Мильниченко) Ганна Анатоліївна (легка атлетика), Михайлов Євген Олександрович (плавання), Очкань Володимир Іванович (легка атлетика), Пангелова (Дунайська) Тамара Федорівна (легка атлетика), Рагозіна Тетяна Юріївна (легка атлетика), Саблін Дмитро Анатолійович (веслування на байдарках і каное), Сенченко В'ячеслав Володимирович (бокс), Гюнеш Вікторія Зейнегі (Солнцева Вікторія Вікторівна) (плавання), Тиртишник В'ячеслав Григорович (легка атлетика), Щербак Оксана Андріївна (легка атлетика) [2, с. 73-120].

Висновки. Отже, олімпійський приклад відіграє значну роль у вихованні особистості майбутнього вчителя, має позитивну силу, базується на закономірності: явища, що сприймаються зором, швидко і без труднощів відбиваються у свідомості, тому, на противагу словесним впливам, не потребують ні розкодування, ні перекодування. Приклад діє на рівні першої сигнальної системи, слово – другої. Приклад дає конкретні зразки для наслідування і тим самим активно формує свідомість, підсвідомість, переконання, почуття майбутніх фахівців у здоров'язбережувальному середовищі вищого навчального закладу. Завдяки йому молода особистість набуває соціального досвіду.

Перспективи подальших розвідок полягають у подальшому вивченні питання теорії і практики виховання особистості майбутнього вчителя в здоров'язбережувальному середовищі вищого навчального закладу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гетьман І. Р. Олімпійський рух у Полтавській області / І. Р. Гетьман // Спортивний літопис Полтавщини: сторінки історії, славетні імена : матеріали ІІ наук.-прак. конф., (Полтава, 9 червня 2017 р.). – Полтава, 2017. – С.89-99.
2. Григор'єв В. М. Полтавці під олімпійським прапором / В. М. Григор'єв. – Полтава, 2017. – 130 с.
3. Круцевич Т. Ю. Теорія і методика фізичного виховання : [підруч. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту] / за ред. Т. Ю. Круцевич. –К.: Олімпійська література, 2008. –Т. 2. –366 с.
4. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / М. М. Фіцула. – К. : Академвидав, 2014. – 456 с.
5. Фіцула М. М. Педагогіка : навч. посіб. для студентів вищих пед. закл. освіти / М. М. Фіцула. – К.: Видавничий центр «Академія», 2000. – 544 с.
6. Полтавщина на світовій арені спорту [Електронний ресурс] / // Режим доступу: <http://orenda.pl.ua/read/poltavschina-na-svitovij-areni-sportu>
7. Літні олімпійські ігри [Електронний ресурс] // Режим доступу https://uk.wikipedia.org/wiki/Літні_Олімпійські_ігри

REFERENCES

1. Hetman I. R. Olimpiiskyi rukh u Poltavskii oblasti / I. R. Hetman // Sportyvnyi litopys Poltavshchyny: storinky istorii, slavetni imena : materialy II nauk.-prak. konf., (Poltava, 9 chervnia 2017 r.). – Poltava, 2017. – S.89-99.
2. Hryhor'iev V. M. Poltavtsi pid olimpiiskym praporom / V. M. Hryhor'iev. – Poltava, 2017. – 130 s.
3. Krutsevych T. Iu. Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia : [pidruch. dlia stud. vyshch. navch. zakl. fiz. vykhovannia i sportu] / za red. T. Iu. Krutsevych. –K.: Olimpiiska literatura, 2008. –T. 2. –366 s.
4. Fitsula M. M. Pedagogika vyshchoi shkoly: navch. posib. / M. M. Fitsula. – K. : Akademydav, 2014. – 456 s.

5. Fitsula M. M. Pedagogika : navch. posib. dlia studentiv vyshchych ped. zakl. osvity / M. M. Fitsula. – K.: Vydavnychiy tsentr «Akademii», 2000. – 544 s.

6. Poltavshchyna na svitovii areni sportu [Elektronnyi resurs] / // Rezhym dostupu: <http://orenda.pl.ua/read/poltavschina-na-svitovij-areni-sportu>

7. Litni olimpiiski ihry [Elektronnyi resurs] // Rezhym dostupu https://uk.wikipedia.org/wiki/Litni_Olimpiiski_ihry

OLENA MOMOT

OLYMPIC EXAMPLE IS IN EDUCATION OF PERSONALITY OF FUTURE TEACHER IS IN THE HEALTHY ENVIRONMENT OF HIGH SCHOOL

In the article is described an Olympic example as a positive method in education of future teacher personality in a healthy environment of educational institutions, it is based on the well-known rule: phenomena which is perceived by sight, quickly and without difficulties reflected in consciousness.

It is defined, the educational force of collective, first of all, joins all members in common activity, forms the best character traits necessary for purposeful and effective teamwork, exposes public meaningfulness and necessity of this activity.

Educator potential of public organizations is shown: the National olympic committee of Ukraine, Olympic academy of Ukraine, the purpose of which consists in popularization of olympic ideas, realization of olympic education among the wide layers of population; propaganda of healthy way of life and bringing in of young people to employments athletic-sporting by activity; forming of general culture of personality; creation a healthy environment in educational institutions.

Key words: *education, personality, olympic movement, olympic example, healthy environment, high school*

Одержано 11.09.2017 р.